

NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND

Norwegian Association of Fire Officers

Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations

06 OKT 2008

Det kongelige Justis- og Politidepartement
Akersgt. 42
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

JUSTISDEPARTMENTET	
06 OKT 2008	
SAKS NR.	2004/68231
AVDELING	R37 RDA / 145
DOK NR.	93
ARKIV	614.9

Utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret - høringsuttalelse

Justis- og politidepartementet har lagt frem utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret til høring med frist 7. oktober 2008. Loven skal erstatte lov av 17. juli 1953 nr. 9 om Sivilforsvaret. NBLF fremmer herved sin uttalelse om lovforslaget som høringsinstans.

Hovedinntrykk av lovforslaget:

Departementet har i utkastet til ny lov lagt vekt på å tilpasse lovforslaget til forhold som eksisterer idagens samfunn hvor samfunnssikkerheten i fredstid er mer aktuell enn i krig.

I utkastet til ny lov foreslås Sivilforsvaret i enkelte sammenhenger gitt rettigheter som i dag tilligger nød- og beredskapssetater gjennom annen lovgivning. Dersom dette medfører en mulighet for ulik tolkning av ansvar og myndighet i kritiske situasjoner, vil dette være uheldig.

Siden gjeldende lov fra 1953 ble vedtatt, har samfunnet utviklet seg og trusselbildet blitt endret. Sivilforsvaret har gjennom mange år gitt bistand til nød- og beredskapsorganisasjoner ved uønskede hendelser og lovforslaget viderefører dette. Sivilforsvaret har sin plass i den norske redningstjenesten, som en statlig forsterkningsressurs for primære nød- og beredskapsressurser i tilfeller hvor disse ikke selv har tilstrekkelige ressurser. I gjeldende lov gis det føringer for kommunal plikt som belaster kommunene økonomisk, særlig knyttet til lagring av materiell. Ikke bare videreføres pliktene i lovforslaget, men kommunenes plikter utvides og gir økt økonomisk belastning. NBLF anser dette som særdeles uheldig og mener at disse forhold bør vurderes på nytt. Kommunenes mulighet til å sikre et forsvarlig nivå for den primære brann- og redningsberedskap, styrkes ikke av statlig pålegg om økt økonomisk belastning knyttet til drift av statlig sekundærberedskap.

Flere av bestemmelsene gir inntrykk av at forslagsstiller har behov for å finne arbeidsområder og arbeidsoppgaver som overføres eller legges til Sivilforsvarets personell, slik at fortsatt drift og eksistens kan opprettholdes. Dersom Sivilforsvaret ikke har relevante arbeidsoppgaver av slik mengde og omfang i fredstid at planlagt organisering og dimensjonering bør opprettholdes på et valgt nivå, må staten vurdere å redusere forsterkningsressursens behov fremfor å medvirke til å redusere mulighetene for tilfredsstillende drift, organisering og dimensjonering av primærressursene. I denne sammenhengen reiser NBLF spørsmålet om det

NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND

Norwegian Association of Fire Officers

Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations

kan være fornuftig og relevant å øke samarbeid og/eller sameksistens mellom Sivildforsvaret og brannvesen på lokalt eller interkommunalt nivå. En slik løsning vil medføre en vurdering av økonomiske forhold samt en klar avgrensning av ansvar og oppgaver. Hovedtanken bør være et tettere samarbeid mellom brannvesenet som primærressurs og Sivildforsvaret som sekundærressurs, for ivaretagelse av tilfredsstillende ressursbruk både økonomisk og praktisk.

Kommentarer til de enkelte lovbestemmelser er kun gitt for de forhold NBLF ønsker å knytte kommentarer til.

Til § 5 Allmennhetens bistandsplikt i akuttsituasjoner

Innsatsledelse i akuttsituasjoner i fredstid er lagt som primæransvar for nødetatene (brann, politi og helse), og hvor eventuell deltakelse fra Sivildforsvaret som forsterkningsressurs skjer ved særskilt behov. Sivildforsvarets eventuelle deltakelse avhenger normalt av at nødetatene anmoder om bistand fra Sivildforsvaret.

Lovforslaget viser ikke til skille mellom Sivildforsvarets innsats i freds- eller krigstid. Slik lovens bestemmelser om allmennhetens bistandsplikt er foreslått, gis Sivildforsvaret ansvar og myndighet i situasjoner hvor dette i fredstid er tillagt annen myndighet. Dette anses uheldig, og det bør fremkomme av bestemmelsen at Sivildforsvarets myndighet etter denne paragraf kun knyttes til krigsinnsats eller til innsats i fredstid hvor nødetatene ikke kan ivareta sitt ansvar og myndighet etter annen lovgivning. Forøvrig er det vanskelig å se for seg situasjoner hvor innsatsledelse for Sivildforsvarets personell vil være aktuelt i fredstid.

Til § 6 Sivildforsvarets oppgaver og ansvar

Etter denne paragrafs punkt d) skal Sivildforsvaret lede redningsaksjon og ha ordensmyndighet når nødetater tillagt slik myndighet ikke er til stede.

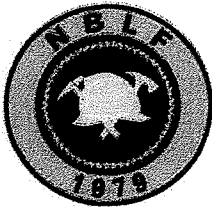
Med bakgrunn i gjeldende organisering av nødetatene, vil det være vanskelig å se for seg situasjoner hvor dette vil komme til anvendelse i fredstid. Brannvesen og politi er sammen med helse primærstyrkene i fredstid, og det bør være en overordnet oppgave for staten å legge forholdene til rette for at primærstyrkene kan opprettholde sine funksjoner. Gjennom dette kan de ivareta sine oppgaver og ansvar tilfredsstillende.

Til § 8 Tjenesteplikt – generelle regler

Her er det foretatt endringer av både nedre og øvre aldersgrense som er mer tilpasset andre innsatsgrupper som deltar i innsats ved uønskede hendelser. Nedre aldersgrense på 18 år er riktig i forhold til bestemmelsene om barnearbeid. Øvre aldersgrense på 55 år antas å være mer riktig enn den tidligere grensen på 65 år, og samsvarer bedre med øvre aldersgrense for brannvesenets innsatspersonell på 60 år. En øvre aldersgrense på 60 år gir Sivildforsvaret mulighet til å benytte personell med erfaring og kompetanse lengre, og dette anses å være riktig i forhold til oppgavene Sivildforsvarets personell skal løse. Aldersgrensen forutsettes uansett knyttet opp mot tilfredsstillende helse.

Til § 10 Tjenestepliktens nærmere innhold

Bestemmelsene her viser til pliktmessige legeundersøkelser, andre undersøkelser og prøver til bedømmelse av tjensteddyktighet mv. for tjeneste i Sivildforsvaret. Dersom det er lovgivers mening at Sivildforsvarets personell skal overta og utføre oppgaver som ellers er tillagt nødetatene samt å understøtte nød- og beredskapsstatene, må det stilles

NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND

Norwegian Association of Fire Officers

Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations

særlige krav både til kompetanse og fysisk egnethet på linje med det som gjelder for disse etatene.

Til § 14 Kommunens plikter

Med bakgrunn i at loven i større grad enn tidligere beskriver Sivildforsvarets oppgaver i fredstid, anses bestemmelsene i denne paragraf å kunne gi økt økonomisk belastning for kommunene. Det bør i størst mulig grad være statens ansvar å bekoste tiltak som skal bidra til Sivildforsvarets opprettholdelse. Kommunene bør likevel ha plikt til å leie ut egnede lokaler og anlegg som eies eller bygges av kommunen, dersom og når Sivildforsvarets behov anses å være til stede.

Kommunens kostnader vil etter bestemmelser i denne paragraf ikke være tilstrekkelig forutsigbare, noe som nok kan aksepteres i krigstid. I fredstid bør kommunens kostnader til opprettholdelse av statlige foretak være både begrenset og forutsigbare. En svakhet med bestemmelsene er at de ikke angir forutsigbart omfang av hva som kan tillegges det kommunale ansvar. Dette kan gi uheldige økonomiske virkninger for kommunene som pålegges et stort ansvar etter bestemmelsene i paragrafen, i forhold til andre kommuner uten slikt ansvar.

Til § 15 Lagring og vedlikehold av Sivildforsvarets materiell

Sivildforsvaret bør være kvalifisert til å beslutte lokalisering av sine lagre for materiell. Kommunene har etter gjeldende lov hatt ansvar for å bekoste lager stilt til rådighet for deler av Sivildforsvarets materiell. Bestemmelsene i denne paragrafen viser til at kostnadene knyttet til all lagring og vedlikehold av Sivildforsvarets materiell etter dette skal legges til kommunene.

Kommunene har i tillegg hatt ansvar for vedlikehold av det materiellet som har vært lagret på kommunale lagre, og vedlikeholdsoppgavene har ofte blitt tillagt kommunens brannvesen. Etter lovforslaget skal vedlikeholdet utføres av Sivildforsvarets personell, og kostnader til lønn for personell som utfører oppgaven skal belastes kommunene.

På side 52 hvor "Lagring og vedlikehold av Sivildforsvarets materiell" er kommentert under "Økonomiske og administrative konsekvenser", vises det til at den foreslåtte ordningen totalt sett ikke skal påføre kommunene større utgifter enn det som følger av gjeldende lovbestemmelser. Denne type utsagn har blitt fremlagt fra statens side i andre sammenhenger uten at dette har vært den faktiske opplevelse, og slike utsagn anses av NBLF å være uten nødvendig troverdighet.

Det kan ikke ses at det i lovforslaget vises til forhold hvor kommunenes arbeid med lagring og vedlikehold er utført på en utilfredsstillende måte som gjør endringene nødvendig. Slik dette fremlegges, gis det inntrykk av at Sivildforsvarets personell har behov for flere oppgaver i fredstid for å kunne opprettholde sitt eksistensgrunnlag.

Det er en kjensgjerning at enkelte kommuner ikke har eller har hatt utgifter til lagring og vedlikehold av Sivildforsvarsmateriell. Det vises her til at slike kommuner etter lovforslaget skal være med på kostnadsdekningen, gjennom utgiftsfordeling mellom kommunene. Forslaget er nok velment, og mulighetene for at lovgivers intensjon kan lykkes er til stede. Selv om det ikke er vist til hvordan dette skal gjennomføres i

NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND

Norwegian Association of Fire Officers

Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations

praksis, gir den "røde tråden" i lovforslaget en forventning om at ansvar for og oppgaven med innkrevingen legges til Sivildforsvarets personell og at kommunene betaler.

Til § 16 Kommunal beredskapsplikt – risiko og sårbarhetsanalyse

Krav til en sektorovergripende risiko- og sårbarhetsanalyse som del av en kommunal beredskapsplikt vil kunne bidra til bedre samfunnssikkerhet for lokalsamfunnet.

Myndighetenes ønske om at kommunale oppgaver i større grad enn tidligere løses i fellesskap gjennom samarbeid mellom flere kommuner, blir dessverre ikke lagt vekt på i dette lovforslaget. Det kan vises til flere etableringer av interkommunale brannvernssamarbeid som har vist seg å medvirke til bedre og mer effektive regionale løsninger innen både beredskap og brannforebygging. Bestemmelsen bør derfor utvides til å gjelde samfunnssikkerhet og beredskap på regionalt plan hvor regionale løsninger innen beredskap enten finnes eller blir etablert.

Ansvar for gjennomføring er tillagt kommunen, hvor arbeidet skal ses i sammenheng med og oppdateres i takt med rullering av kommuneplanen eller endringer av risiko og sårbarhet. Lovforslaget bør gi føring om at ansvar og oppgave skal legges til funksjon med beredskapsansvar i kommune eller i region. Dette kan bidra til å sikre kontinuitet i arbeidet og ansvar plassert hos personell som har eller skal ha nødvendig kunnskap og kompetanse til løpende vurdering av samfunnssikkerheten innenfor et geografisk begrenset område.

Til § 17 Kommunal beredskapsplikt – beredskapsplan for kommunen

Det vises her til vår kommentar til § 16. Mange hendelser oppstår eller utvikler seg slik at flere kommuner berøres eller omfattes, eller oppstår innenfor de ytre grensene for et interkommunalt eller regionalt brannvernssamarbeid. Bestemmelsen bør som et minimum utvides til å gjelde en regional beredskapsplan hvor regionale løsninger innen beredskap enten finnes eller blir etablert.

Ansvar for gjennomføring av lovforslaget om beredskapsplan er tillagt kommunen slik det er vist til i § 16 vedrørende risiko- og sårbarhetsanalyse. Det vises her til vår kommentar til samme tema i § 16.

Moss, 3. oktober 2008

Med hilsen
for Norsk brannbefals landsforbund

Jack Hatlen
Nestleder